

MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS

BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Programi mësimor

Gjuhë ruse
Për klasën VII

Shkup, 2023

TË DHËNAT BAZË MBI PROGRAMIN MËSIMOR

Lënda mësimore	Gjuhë ruse
Lloji/kategoria e lëndës mësimore	E obligueshme
Klasa	VII (e shtatë)
Temat/fushat në programin mësimor	<ul style="list-style-type: none"> • Unë dhe të tjerët • Shtëpia ime • Ushqimi • Koha
Numri i orëve	2 orë në javë / 72 orë në vit
Pajisje dhe mjete	<ul style="list-style-type: none"> • Kompjuter, printer, projektor, bord, CD/DVD, tabelë interaktive • Fotografi, postera, fotografi, objekte, karta flash, sticker, letër me ngjyra, hamer, gërshtë, ngjitës, blloqe, bojëra druri, flomastera • Tekste shkollore, manuale, fjalor, revista (formë e shtypur dhe/ose elektronike)
Normative mbi personelin mësimor	<p>Mësimin nga <i>gjuha ruse</i> mund ta ligjeroj person me:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studime të përfunduara në gjuhën dhe letërsinë ruse – drejtimi mësimor, VII/ 1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK, - Studime të përfunduara në gjuhën dhe letërsinë ruse – drejtimi mësimor, VII/ 1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK, - Studime të përfunduara në gjuhën dhe letërsinë ruse – drejtim tjetër dhe me arsim të përshtatshëm pedagogjik dhe psikologjik si dhe metodik (kualifikim) për mësimin rus të një institucioni të arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK, - Studime me dy lëndë në gjuhën maqedonase dhe ruse, VII/ 1 ose VIA sipas MRC dhe 240 ECTS, - Studimet e përfunduara në gjuhën dhe letërsinë/letërsinë ruse– një drejtim tjetër i kombinuar me një gjuhë tjetër dhe me përgatitjen e përshtatshme pedagogjike dhe psikologjike dhe

	<p>metodike për mësimdhënien ruse në një institucion të arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas MRC dhe 240 ECTS.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studime të përfunduara me dy lëndë në rusisht dhe gjuhë tjetër, me trajnime të përshtatshme pedagogjike dhe psikologjike dhe metodike për mësimdhënien ruse në institucionet e arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - Studimet e përfunduara në gjuhën ruse (me thirrje filolog i diplomuar), me trajnime të përshtatshme pedagogjike dhe psikologjike dhe metodike për mësimdhënien ruse në institucionet e arsimit të lartë të akredituar, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - Studimet e përfunduara në gjuhën ruse në një tjetër program studimi, me trajnime të përshtatshme pedagogjike dhe psikologjike dhe metodike për mësimdhënien ruse në institucionet e akredituara të arsimit të lartë, VII/1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK.
--	--

LIDHJA ME STANDARDET KOMBËTARE

Rezultatet e mësimit të përmendura në programin mësimor çojnë në arritjen e kompetencave të mëposhtme të mbuluara nga fusha **Përdorimi i gjuhëve të tjera** të Standardeve kombëtare

	<i>Nxënësi/nxënësja di ose/dhe mundet:</i>
II-A.12	kupton frazat dhe fjalorin më të përdorur në lidhje me fushat të rëndësishme personale më të menjëhershme (p.sh. informacionet më themelore personale dhe familjare, blerja, ushqyerja, shëndeti, mjedisi);
II-A.13	të kuptoj pikën kryesore në mesazhe dhe njoftime të shkurtra, të qarta, të thjeshta;
II-A.14	Lexon tekste të shkurtra dhe të thjeshta dhe kuptoni mesazhet e shkurtra të thjeshta Brenda në një temë të njohur;
II-A.15	gjen informacion specifik në materiale të thjeshta të përditshme, të llojit të reklama, prospekte, menu, rradhë, etj.;
II-A.16	Komunikon në situata të thjeshta dhe rutinë që kërkojnë thjeshtësi dhe shkëmbimin e drejtpërdrejtë të informacionit mbi temat dhe aktivitetet e njohura;
II-A.17	të iniciojë dhe të marrë pjesë në bisedë të shkurtër mbi një temë të njohur;
II-A.18	Përdorën një seri frazash dhe fjalish për ta përshkruar atë me fjalë të thjeshta familja dhe njerëzit e tjerë, kushtet e jetesës, intresi dhe aktivitetet e përditshme;
II-A.19	të shkruaj shënime të shkurtra e të thjeshta dhe mesazhe që dalin nga nevoja ditore.
II-A.6	të shqiptojë të gjithë zërat dhe grupet e zërit në mënyrë të qartë dhe korrekte, duke respektuar rregullat e theksimit dhe intonacionit, ku parregullsitë e mundshme nuk pengojnë komunikimin,
II-A.8	Të shkruaj fjalë dhe shprehje me saktësi relative, duke zbatuar rregullat e drejtshkrimit,

II-A.9	Të respektoj rregullat bazë gramatikore dhe përjashtimet në shprehjen me shkrim dhe me gojë
	<i>Nxënësi/nxënësja pranon se:</i>
III-B.1	Duke studiuar një gjuhë tjetër lehtëson mësimin e gjuhëve të shumta dhe mundësinë e komunikimit me anëtarët e grupeve të ndryshme kulturore/gjuhësore;
III- B.2	Njohuritë e gjuhëve të shumta lehtësojnë aksesin në burime që janë të dobishme të zotërojë lëndë të tjera mësimore/përmbajtje;
III- B.3	Nëpërmjet studimit të gjuhëve të tjera, zhvillohet interesi dhe respekti për gjuhë të ndryshme dhe kultura;
III- B.4	Nnëpërmjet studimit të gjuhëve të tjera, zhvillohet respekti për kulturat e tjera dhe kompetencat ndërkulturore.

Programi mësimor përfshin gjithashtu kompetencat përkatëse në fushën e **Shkrim-leximit digjital** të Standardeve kombëtare:

	<i>Nxënësi/nxënësja di dhe/ose mundet:</i>
IV-A.2	Vlerësoni se kur dhe si të zgjidhni një detyrë/problem kërkon dhe përdorim efektiv të TIK, zgjidhni dhe instaloni programet që i nevojiten, përdorni programet e mbrojtjes dhe zgjidhni problemet rutinë në funksionimin e pajisjeve dhe rrjeteve digjitale;
IV-A.5	Përcaktoni se çfarë informacioni i nevojitet, gjeni, zgjidhni dhe shkarkoni të dhënat, informacionin dhe përmbajtjen digjitale dhe vlerësoni rëndësinë e tyre ndaj nevojës dhe vërtetësisë specifike të burimit;
IV-A.6	të zgjedhë dhe të përdorë mjetet e përshtatshme të TIK-ut për komunikim, aktivitete sociale ose për nevoja personale.
IV-A.7	zgjidhni dhe përdorni mjetet e duhura të komunikimit në TIK, ndani në mënyrë të sigurt informacionin, kontaktoni dhe bashkëpunoni me të tjerët për projekte online, aktivitete sociale ose për nevoja personale;
IV-A.8	Në një mënyrë të sigurt dhe të përgjegjshme për të përdorur përmbajtje dixhitale, rrjetet arsimore dhe sociale dhe retë digjitale;
IV-A.9	në komunikimin me të tjerët në hapësirën multikulturore digjitale për të respektuar pjesëmarrësit e ndryshëm dhe për të ndjekur normat ligjore, kulturore dhe etike në sjelljen në hapësirën digjitale;
	<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se :</i>
IV-B.1	Shkrim-leximi digjital është i domosdoshëm për jetën e përditshme – lehtëson mësimin, jetën dhe punën, kontribuon në zgjerimin e komunikimit, kreativitetit dhe inovacionit, ofron mundësi të ndryshme për argëtim;
IV- B.5	Informacioni i disponueshëm në hapësirën digjitale duhet të përdoret në mënyrë etike, sipas rregullave të përcaktuara dhe për të mirën e njerëzve;
IV- B.6	E drejta e pronësisë intelektuale të produkteve të disponueshme në rrjetet digjitale duhet të respektohet.

Programi mësimor përfshin gjithashtu kompetencat përkatëse në fushën e **Zhvillimit personal dhe social**

	<i>Nxënësi/nxënësja di dhe mundet:</i>
V-A.4	të vlerësojë aftësitë dhe arritjet e veta (duke përfshirë pikat e forta dhe dobësitë) dhe mbi këtë bazë të ketë përparësi që do t'i mundësojnë asaj të zhvillohet dhe të përparojë;
V-A.6	Vendosni qëllimet e të mësuarit dhe vetë zhvillimin dhe punoni për të kapërcyer sfidat që lindin në rrugën drejt arritjes së tyre;
V-A.11	veprojnë në mënyrë të pavarur, me vetëdije të plotë se kush, kur dhe si mund të kërkojë ndihmë;
V-A.13	Komunikoni me të tjerët dhe paraqituni në mënyrë të përshtatshme ndaj situatës;
V-A.14	të dëgjojë aktivisht dhe në mënyrë të përshtatshme për të reaguuar, duke treguar empati dhe mirëkuptim për të tjerët dhe duke shprehur shqetësimet dhe nevojat e veta në mënyrë konstruktive;
V-A.15	të bashkëpunojnë me të tjerët në arritjen e qëllimeve të përbashkëta, të ndajnë pikëpamjet dhe nevojat e tyre me të tjerët dhe të marrin parasysh pikëpamjet dhe nevojat e të tjerëve;
V-A.17	të kërkojë informata kthyesë dhe mbështetje për veten, por edhe të japë informata kthyesë konstruktive dhe mbështetje në dobi të të tjerëve;
V-A.19	të bëjë propozime, të shqyrtojë mundësitë e ndryshme dhe të parashikojë pasojat në mënyrë që të nxjerrë përfundime dhe të marrë vendime racionale;
V-A.21	Analizoni, vlerësoni dhe përmirësoni mësimin tuaj.
	<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se:</i>
V-B.3	Të arritura dhe mirëqenia e tyre në masë të madhe varet nga puna të cilën vet ai/ajo e investon dhe nga rezultatet të cilët vet ai/ajo i arrinë;
V- B.7	Iniciativa, këmbëngulja, këmbëngulja, qëndrueshmëria dhe përgjegjshmëria janë të rëndësishme për kryerjen e detyrave, arritjen e objektivave dhe kapërcimin e sfidave në situatat e përditshme;
V- B.8	Bashkëveprimi me të tjerët është i dyanshëm – ashtu si ka të drejtën prej të tjerëve të kërkojnë që të lejohet të plotësojë interesat dhe nevojat e veta, kështu ka përgjegjësinë t'u japë hapësirë të tjerëve për të kënaqur interesat dhe nevojat e tyre;
V- B.9	Kërkesa për informata kthyesë dhe pranimi i kritikave konstruktive çojnë në ngritjen personale në një plan individual dhe social.

Programi mësimor përfshin gjithashtu kompetencat përkatëse në fushën e **Shoqërisë dhe Kulturës Demokratike** të Standardeve Kombëtare:

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe mundet:</i>	
VI-A.2	Të nalizon sjelljen e vet në mënyrë që të përmirësohet, duke vendosur objektiva realiste dhe të arritshme për veprim aktiv në komunitet.;
VI-A.3	Të formuloj dhe justifikoj pikëpamjet e tij, dëgjon dhe analizon pikëpamjet dhe respektin e të tjerëve, edhe kur ai nuk pajtohet;
VI-A.5	të kuptojnë dallimet midis njerëzve në çdo bazë (gjinia dhe etnia, mosha, aftësitë, statusi social, etj.);
VI-A.6	Të njohin praninë e stereotipeve dhe paragjytimeve në vetvete dhe të tjerët dhe për të kundërshtuar diskriminimin.
VI-A.8	për të parë se çfarë i lidh ata, dhe çfarë i ndan njerëzit në komunitet, për të gjetur mënyra për të kontribuar në përparimin e komunitetit, duke marrë parasysh nevojat dhe interesat e të gjithëve;
<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se:</i>	
VI-B.2	Të gjithë njerëzit, përfshirë fëmijët, kanë të drejtë të shprehin opinionet dhe pikëpamjet e tyre dhe të marrin pjesë në vendim-marrjen lidhur me nevojat dhe interesat e tyre;
VI- B.3	Të drejtat e njeriut janë universale dhe kufijtë e të drejtave dhe lirive të secilit janë të drejtat dhe liritë e tjetrit;
VI- B.5	Barazia, drejtësia dhe kohezioni social janë të nevojshme për funksionimin e suksesshëm të komunitetit.

Programi mësimor përfshin gjithashtu kompetencat përkatëse në fushën e **Shprehjes artistike dhe kulturës** së Standardeve kombëtare:

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe mundet:</i>	
VIII-A.6	të identifikojë dallimet dhe ngjashmëritë midis kulturës së vet dhe kulturave të tjera në mjedisin e saj më të ngushtë dhe më të gjerë dhe të analizojë lidhjen dhe ndërvarësinë e tyre.
<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se:</i>	

VIII-B.4	Diversiteti kulturor ndikon në zhvillimin e identitetit të anëtarëve të kulturave të ndryshme;
VIII- B.5	Dallimet midis kulturave duhet të shihen si mundësi mësimi dhe si një sfidë për mirëkuptimin dhe përparimin e ndërsjelltë.
VIII- B.6	Respektimi dhe promovimi i kulturave të tjera kontribuojnë në sigurimin e respektit për kulturën e tyre nga të tjerët.

REZULTATET NGA TË MËSUARIT

Tema: **UNË DHE TË TJERËT**

Orët e përgjithshme: 18

Rezultatet nga të mësuarit:

Nxënësi/nxënësjë do të aftësohet të:

1. njeh informacionin bazë në deklarata të shkurtra lidhur me pamjen fizike dhe tiparet e karakterit;
2. bën dhe u përgjigjet pyetjeve të thjeshta rreth veshjes;
3. përshkruan njerëzit e afërt (pamja, tiparet e karakterit dhe mosha);
4. shkruan tekst të shkurtër me fjali të thjeshta që përshkruajnë një mik/shok;
5. Analizon dallimet në modalitetin e veshjes në vende të ndryshme.

Përmbajtjet (dhe nocionet):

Funksionet e gjuhës:

- **Përshkrimi i pamjes fizike të njerëzve**

(Как выглядит Миша? Я в первый раз с ним встречаюсь, опиши его. Миша невысокий, стройный. А Маша? Маша высокая, полная. Какого она роста? Какие у неё глаза? Глаз-карие, волосы-каштановые.

- **Përshkrimi i tipareve të karakterit**

Standardet e vlerësimit:

- Aplikon fjalët dhe shprehjet e sapo mësuara lidhur me pamjen fizike.
- Njeh informacionin në deklarata të shkurtra lidhur me pamjen e jashtme.
- Ai shkruan fjali të shkurtra dhe të thjeshta për të përshkruar dikë.
- Përshkruan njerëzit e afërt sipas pamjes dhe tipareve të karakterit.
- Kupton fjalët e sapo mësuara për të përshkruar një pamje të jashtme.
- Merr pjesë në dialog duke bërë ose duke iu përgjigjur pyetjeve të shkurtra që lidhen me veshjen e dikujt.

<p><i>(Какой у тебя/ у нее/ у него характер? Он добрый, веселый и храбрый.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kërkimi dhe dhënia e informacionit për rrobat që vesh dikush <p><i>(Кто эта девочка в синих джинсах и белой рубашке? Как одета Маша? Она в красной юбке и красной футболке. Какие у тебя модные сапоги!!! Какого цвета у тебя платье?)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aplikon struktura të sakta gjuhësore për të shprehur një ngjyrë të preferuar.
<p>Njësitë leksike (të fjalorit)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emra që tregojnë pjesët e trupit (<i>гласа, волось, нос, губы</i>). • Mbiemrat e përdorur për të përshkruar një pamje të jashtme (<i>высокий, низкий, полный, худой, широкий, длинные, короткие, светлые, тёмные</i>). • Mbiemrat e përdorur për të përshkruar një karakter (<i>храбрый, тихий, веселый, добрый</i>). • Emra që tregojnë veshje dhe sende personale (<i>одежда, рубашка, брюки, джинсы, очки, футболка, туфли, кроссовки</i>). • Leksemat që tregojnë ngjyrat (<i>зелёный, голубой, серый, белый, красный</i>). • Numrat deri në 100. 	<ul style="list-style-type: none"> • Njeh leksema që tregojnë pjesët e trupit. • Përpilon deklarata të shkurtra duke përdorur leksema të sapo mësuar nga tema e dhënë. • Mban mend mbiemrat e përdorur për të përshkruar një pamje të jashtme. • Përpilon sintagmat duke përdorur mbiemra për të përshkruar pamjen e jashtme. • Numëron emrat që tregojnë veshje. • Ai shkruan fjali të shkurtra dhe të thjeshta në të cilat përdor leksema që tregojnë ngjyrat. • I mban mend numrat për 100. • I përdorë numrat deri 100 në fjali të shkurtëra.

<p>Përmbajtja gramatikore</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harmonizoni mbiemrat me emrat sipas gjinisë dhe numrit. • Formë e thjeshtë për krahasim të mbiemrat (<i>старше, ниже</i>). • Konstrukcioni i propozimit y + Emër në rasën gjinore (<i>У Кати синие туфли</i>.) • Përdorimi i rasës gjinore me numra (<i>три года, пять лет</i>) • Përemrat vetor në rasën emërore, gjinore dhe dhanore (<i>я, ты, он, она, оно, мы, вы, они: Мне очень нравится белый цвет. А тебе? У него карие глаза</i>.) • Përemrat pyetës (<i>какой?, как?</i>). • Intonacioni të fjalitë pyetëse dhe thirmore • Koha e tashme të foljes me epenetikun л (<i>любить, купить, ловить, спать</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> • Përpilon fjali të shkurtra duke rreshtuar mbiemrat dhe emrat sipas gjinisë dhe numrit. • Njeh formën krahasuese të mbiemrat. • Krijon deklaratatë të shkurtra duke përdorur një krahasues kur përshkruan një pamje të jashtme. • Shkruan fjali të shkurtëra me aplikimin e konstrukcionit të ..... y + emër në rasën gjinore. • Formon deklaratatë të shkurtra me përdorimin e duhur të përemrave vetor në rasën gjinore. • Shkruan fjali të shkurtra duke përdorur përemra vetor në rasën dhanore. • Njeh intonacionin e një fjalie thirmore dhe pyetëse. • Aplikon intonacion korrekt në shqiptimin e fjalive thirmore dhe pyetëse • Dallon ndajfoljet e vendit dhe kohës. • Krijon fraza të shkurtra duke përdorur kohën e tashme nga foljet me epenetik л.
<p>Përmbajtja e diskutimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ngjashmëritë dhe dallimet në mënyrën se si nxënësit vishen në Rusi dhe Maqedoni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Krahason se si vishen nxënësit në Rusi dhe Maqedoni. • Përshkruan mënyrën e zakonshme të veshjes në të dy vendet.
<p>Shembuj të aktiviteteve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dëgjimi, dallimi dhe shqiptimi i zërave. Në një këngë, nxënësit duhet ta njohin zërin me fjalë të caktuara, të ngrenë dorën kur dëgjojnë fjalën me zërin e kërkuar. Nxënësit dëgjojnë fjalët dhe i përsërisin ato. • Shqiptimi i fjalëve. Mësuesi ndan fletë e nxënësve me fjalë të njohura. Çdo nxënës tërheq një fletë, shqipton fjalën. • Ushtrime për adoptimin e theksit, ritmit dhe intonacionit karakteristik të rusishtes. Psh. Përsëritja e deklaratave të shkurtra nga modeli i dëgjuar. • <i>Loja e kujtesës.</i> Nxënësit marrin fletë me terma, në gjuhën e tyre amtare dhe në rusisht, të cilat tregojnë pjesët e trupit. Ata gjejnë fjalë ekuivalente çiftesh në të dyja gjuhët. 	

- Nxënësi luajnë një lojë - qëndrojnë në rrethe dhe duke shtuar një top që ata përshkruajnë njëri-tjetrin, loja zgjat derisa çdo nxënës përshkruan një nga nxënësit në departament – pamje e jashtme (*высокий, низкий, полный, худой, широкий, длинные, короткие, светлые, темные, одежда, рубашка, брюки, джинсы, очки, футболка, туфли, кроссовки*);
- Nxënësit e lidhin një fotografi të një aktiviteti me foljen e përshtatshme në kohën e tanishme.
- Nxënësit krijojnë poster me pjesë të veshjeve
- Aktivitet për aktivizimin e njohurive të nxënësve – nxënësit aktivizojnë njohuritë e gjuhës amtare në një temë të caktuar, dhe pastaj fjalët në rusisht shkruhen në tabelë dhe nxënësit përpilojnë një fjali me fjalët e reja.
- Loja e kujtesës - Nxënësve u jepen letra të shkruara gjysma me numra, kurse gjysma tjetër me fjalë. Ata kanë për detyrë të lidhin numrat nga 20 në 100 me fjalët e duhura.
- *Numrimi deri 100*. Nxënësit vazhdimisht theksojnë numrat deri në 100 dhe pjesa tjetër kujdesen të dinë si të vazhdojnë kur të vijë radha e tyre.
- Nxënësit në grupe bëjnë një kolazh me anëtarët e familjes më të ngushtë dhe më gjerë, pastaj duke përdorur krahasimin përfaqësojnë moshën e anëtarëve;
- Nxënësit në grupe përpilojnë dialogë të shkurtër me aplikimin për konstruktimin e parafjalës y + emri në genitiv dhe në fund grupi me më shumë dijalogje shpallet fitues.
- Nxënësit marrin karta me përemra vetorë dhe folje me epenetik л (*любить, купить, ловить, спать*), secili tërheq nga të dyja dhe ka për detyrë të përpilojë një fjali të thjeshtë.
- Çdo nxënës tërheq një kartë me një mbiemër ose kartë mbi të cilën është shkruar një krahasues. Nxënësit lëvizin lirisht nëpër klasë, tregojnë kartat e tyre dhe gjejnë çiftin e tyre dhe regjistrojnë çiftet në tabelë.
- Nxënësit marrin karta me përbërësit e një fjalie pyetësore ose dëftore të shprehur dhe i rregullojnë ato në rendin e saktë të elementeve në fjali.
- Puna në çifte. Çdo çift tërheq letra me fjali të shkurtra që i interpretojnë ato nga rusishtja në gjuhën amtare.
- Rregullimi i fjalëve në fjali të shkurtra dhe imazhe në rend logjik.
- Nxënësit gojarisht, në çift, i transformojnë fjalitë nga njëjës në shumës dhe anasjelltas.
- Fjalitë në formë negative. Nxënësit formojnë fjali të shkurtra në formën afirmative të prerjeve të fletëve dhe i vendosin në një kuti. Çdo nxënës pastaj tërheq një fletë dhe tregon ose shkruan fjalinë në tabelë në formë negative.
- Gjatë një periudhe të caktuar kohore, nxënësit mbushin boshllëqet në tabelë dhe fjali duke përdorur përemrat vetor në dativ.
- Nxënësit plotësojnë një formular në të cilin shkruhen të dhënat personale dhe interesat.
- *Përshkrimi i shokut më të mirë*. Nxënësit individualisht e bëjnë dhe e përfaqësojnë gojarisht atë.
- Detyra e projektuese – hulumtim në grup se si vishen të rinjtë në Rusi dhe prezantimet e saj sipas grupit.

Tema: **SHTËPIA IME**

Orët e përgjithshme: 18

Rezultatet nga të mësuarit:

Nxënësi/nxënësjë do të jetë i/e aftët të:

1. Ti numëroj hapsirat në shtëpi, mobiljet dhe sendet në hapsira;
2. përshkruan aktivitetet në hapsirat në shtëpi;
3. Kupton tekstin e shkurtër të thjeshtë dhe udhëzimet që lidhen me aktivitetet në shtëpi;
4. Shkruan një kompozim të shkurtër për aktivitetet e përditshme në shtëpi;
5. Krahason zakonet dhe traditat e lidhura me shtëpinë në vende të ndryshme.

Përmbajtje (dhe nocionet):

- Funkcionet e gjuhës
- 1. Përshkrimi i shtëpisë dhe hapësirat në të**
(У нас большой дом. Мы живем в маленькой квартире. Моя комната очень светлая. У нас узкая кухня.)
- **Përshkruan mobiljet dhe sendet në hapsirë**
(Моя кровать удобная. В гостиной красивое кресло.)
- **Përshkrimi i aktiviteteve të rëndomta në hapsirat e shtëpisë**
(Где вы готовите еду и поете посуду? Что вы делаете в ванной? Умываюсь, чищу зубы, принимаю душ.)
- **Shprehja e marrëdhënieve hapësinore**
(Где рюкзак? - Под столом. Где картина? - Над доской. Слева от шкафа – доска.)

Njësitë leksikore:

- **Emra që tregojnë llojet e vendbanimeve dhe hapësirave në shtëpi**
(квартира, дом, кухня, гостиная, спальня, детская, коридор, балкон)

Standardet e vlerësimit:

- Njeh leksikën me kuptim mobilje.
  - Mban mend emrat e hapsirave në shtëpi.
  - Merr pjesë në dialogun lidhur me aktivitetet e zakonshme në ambientet në shtëpi.
  - Formon deklaratat të shkurtra për të përshkruar shtëpinë.
  - Shkruan fjali të shkurtra që përshkruajnë hapësirat në shtëpi.
  - Përdor modele të sakta për të shprehur marrëdhëniet hapësinore.
-
- Emron hapësira në shtëpi.
  - Kupton udhëzues të thjeshtë për aktivitetet në shtëpi.
  - Përdor leksema të sapo mësuara gjatë përshkrimit të vendbnimit.
  - Mban mend emrat që tregojnë mobilje.
  - Formon sintagma për të përshkruar hapësirat dhe mobiljet.

<ul style="list-style-type: none"> • Emra që tregojnë mobilje dhe aparate (<i>диван, кресло, стул, стол, шкаф, полка, лампа, телевизор, микроволновая печь, холодильник, стиральная машина</i>) • Leksema për të shënuar aktivitetet në shtëpi (<i>убирать, чистить, готовить, мыть</i>) • Mbiemrat e përdorur për të përshkruar shtëpinë dhe hapsirat në të (<i>большой, удобный, высокий, узкий</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • Përkthehet fjali të thjeshta nga ruseshtja në gjuhën amtare në temën e dhënë.
<p>Përmbajtja gramatikore:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emra në genitiv për shënimin e pronsisë (<i>Комната Вани. Квартира Оли.</i>) • Emra në lokativ (<i>в доме, на стене</i>) • Emra në lokativ me prapashtesën -у (<i>в углу, в шкафу, на полу</i>) • Emra në instrumental me kuptim hapsinor (<i>за углом, под столом, за лестницей..</i>) • Përemra pronor (<i>мой, моя, моё, ваш, наш, его, ее, их</i>) • Ndajfolje vendi- statike (<i>ГДЕ?: здесь, тут, там, везде, нигде, наверху, внизу, дома, слева, справа... </i>) • Ndajfolje vendi – kahje për levizje (<i>КУДА? ОТКУДА?: сюда, туда, никуда, вверх, вниз, домой, направо..., отсюда, оттуда</i>) • Foljet <i>стоять, лежать, находиться, висеть, чистить, готовить, мыть</i> Në kohën e tashme. 	<ul style="list-style-type: none"> • Njeh format e shprehjes së shpronësimit me genitiv në disa fjali të dhëna. • Krijon deklarata të shkurtra duke përdorur forma në genitive te emri. • Njeh emra në lokativ për shprehjen e mardhënieve hapsinore. • Përpilon fjali të shkurtra me zbatimin e emrave në lokativ për shprehjen e mardhënieve hapsinore. • Krijon konstrukcione duke aplikuar emra në instrumental me domethënie hapësinore. • Njeh përemra pronor. • Shkruan deklarata të shkurtra duke përdorur përemra pronor. • Dallimi midis ndajfoljes së vendit dhe kahjeve për lëvizje. • Përdor ndajfolje në shprehje të shkurtëra. • Formon sintagma të shkurtra me formën e saktë personale të foljeve që përdoren për të përshkruar vendndodhjen e objekteve në hapsirë.
<p>Përmbajtja e diskutimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakonet dhe traditat që lidhen me vendosjen në një shtëpi të re në Rusi dhe Maqedoni. • Dallimi në përcaktimin e kateve të shtëpisë në Rusi dhe Maqedoni. • Emra të veçantë të hapësirave në Rusi (<i>погреб, изба</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> • Kupton dallimin në përcaktimin e kateve në shtëpi në të dy vendet. • Krahason zakonet dhe traditat lidhur me vendosjen në një shtëpi të re në Rusi dhe Maqedoni. • Përdorn shprehje të sakta kur përshkruan disa hapësira në shtëpi.

Shembuj të aktiviteteve:

- **Dëgjimi, dallimi dhe shqiptimi i zërave.** Në një këngë, nxënësit duhet ta njohin zërin me fjalë të caktuara, të ngrënë dorën kur dëgjojnë fjalën me zërin e kërkuar. Nxënësit dëgjojnë fjalët dhe i përsërisin ato.
- Shqiptim i fjalëve. Mësuesi ndan fletët nxënësve me fjalë të njohura. Çdo nxënës tërheq një fletë, shqipton fjalën. Ushtrime për adoptimin e theksit, ritmit dhe intonacionit karakteristik të rusishtes. Psh Përsëritja e shprehjeve të shkurtra nga modeli i dëgjuar.
- *Loja e kujtesës.* Nxënësit marrin fleta me terma, në gjuhën amtare dhe rusisht, të cilat tregojnë mobilje. Ata gjejnë fjalë ekuivalente çiftesh në të dyja gjuhët, pastaj i shkruajnë ato në një tabelë.
- Nxënësit lidhin një foto të një aktiviteti me foljen e përshtatshme (стоять, лежать, находится, висеть) në kohën e tashme
- Nxënësit në grupe krijojnë një poster që përfaqëson shtëpinë dhe hapësirat në të;
- Aktivitet për aktivizimin e para njohurive të nxënësve – nxënësit aktivizojnë njohuritë e gjuhës amtare në një temë të caktuar, pastaj fjalët në rusisht shkruhen në tabelë dhe më pas nxënësit përpilojnë një fjali me fjalët e reja.
- Loja e kujtesës - Nxënësve u jepen letra me fotografi mobiljesh, kurse gjysma tjetër me fjalë. Ata kanë për detyrë të lidhin imazhet me emrin.
- Nxënësit formojnë një dialog të shkurtër duke aplikuar emra në genitiv.
- Nxënësit marrin karta me përemra pronor dhe me foljet стоять, лежать, находится, висеть në kohën e tashme Secili tërheq nga të dyja dhe ka për detyrë të përpilojë një fjali të thjeshtë.
- Çdo nxënës tërheq një kartë me mbiemra ose kartë mbi të cilën është shkruar komparativi. Nxënësit lirshëm lëvizin në klasë, i tregojnë kartelat dhe e gjejnë çiftin e vet dhe i shkruajnë në tabelë
- Nxënësit marrin karta me pjesë përbërëse të një shprehje pyetsore ose pasthirmore dhe i renditin sipas renditjes së elementeve në fjali.
- Nxënësit gojarisht, në çift, i transformojnë fjalitë nga njëjës në të shumës dhe anasjelltas.
- Rregullimi i fjalëve në fjali të shkurtra dhe imazhe në rend logjik.
- Nxënësit gojarisht, në çifte, përdorin emra në lokativ për shprehjen e mardhënieve hapsinore;
- Ploëtësoni vendet boshe në tabelë dhe fajli me përdorim të drejtët të ndajfoljeve për vend dhe kahjeve për lëvizje;
- *Përshkruani shtëpinë tuaj.* Nxënësit individualisht punojnë dhe me gojë e prezantojnë.
- Detyra projektuese - Shkolla ime dhe shkolla e mikut tim nga Rusia: Kërkoni në Internet dhe mblidhni fotografi dhe informacione rreth shkollave në të dy vendet (Ndërtesa e shkollës, klasa, orari i orëve, pushimi, salla sportive, kantina, etj..) dhe punimi i një posteri që do të shfaqet në klasë ose nëpërmjet një prezantimi PP.

Tema: **USHQIMI**

Oërt e përgjithshme: 18

Rezultatet nga të mësuarit:

Nxënësi/nxënësjja do të jetë i/e aftë të:

1. njohin dhe kuptojnë informacionin lidhur me vaktet e përditshme dhe ushqimin e preferuar;
2. Kërkon informacion dhe u përgjigjet pyetjeve në lidhje me produktet ushqimore;
3. të bëjë krahasimin e vakteve dhe pijeve;
4. të bëj pyetje dhe të jep përgjigje rreth dyqaneve të preferuara ushqimore;
5. për të shkruar një tekst të shkurtër mbi dallimet dhe ngjashmëritë në kuzhinën maqedonase dhe ruse.

Përmbajtje (dhe nocionet):

1. Funkcionet e gjuhës
  - **Kërkimi dhe dhënia e informacionit rreth vakteve të përditshme/ushqimit të preferuar** (*Что можно есть на завтрак? Что ты любишь есть? Что ты обычно ешь на ужин? Что обычно ешь на ужин? Что можно есть на обед? Что обычно ешь на обед/ужин? Какое твоё любимое блюдо? Я завтракаю...я всегда ем... я пью...на обед у меня.....мясо, фрукты, овощи, напитки*)
  - **Këmbimi i informatave dhe shprehja e pëlqimit/mospëlqimit të produkteve ushqimore, dyqaneve etj.** (*Ходишь ли ты в магазин/ на рынок за продуктами? Какие продукты ты чаще всего покупаешь? Какие молочные продукты покупаешь? Что любишь больше, фрукты или овощи?*)
  - **Bën pyetje për çmimin e ushqimit** (*Сколько стоит?*)

Standardet e vlerësimit:

- Mbani mend konstrukcione për të shprehur ushqimin e preferuar.
- Krijon shprehje të thjeshta lidhur me vaktet e përditshme.
- Kupton informacion të thjeshtë lidhur me produktet ushqimore.
- Merr pjesë në dialogë për të shprehur ushqimin dhe pijen e preferuar/jo të preferuar.
- Bën dhe u përgjigjet pyetjeve që lidhen me çmimin e produkteve ushqimore.
- Plotëson një pyetësor për çmimet e produkteve të preferuara.

<p>Njësitë leksikore:</p> <p>Fjalor që lidhet me ushqimin, pijet, produktet ushqimore, vaktet, dyqanet etj.. (<i>хлеб, колбаса, гречка, сосиски, яйцо, хлопья, мюсли, сыр, масло, майонез, сметана, джем, мёд, шоколадная паста, молоко, йогурт, суп, мясо, рыба, картофель, рис, голубцы, фасоль, запеканка с мясом, борщ, пельмени,щи, и др.</i>)</p> <p>Fjalor që tregon vaktet (<i>завтрак, обед,ужин, полдник</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kupton fjalorin e lidhur me temën e ushqimit. - Përdorn fjalët që tregojnë ushqim dhe pije në dialogje të thjeshta. - Bën pyetje dhe përgjigje rreth vakteve të përditshme. - Shkruan shprehje duke zbatuar fjalë të sapo mësuara.
<p>Përmbajtja gramatikore:</p> <p>Emra në akuzativ <i>(Что ты любишь? Я люблю гречку. Что ты обычно ешь на обед? Обычно ем суп, салат, курицу и торт).</i></p> <p>Emra në instrumentl me ndajfoljen с (<i>хлеб с маслом, чай с сахаром и лимоном, бутерброд с ветчиной</i>).</p> <p>Emra në genitiv me ndajfoljen без (<i>салат без колбасы, кофе без сахара</i>).</p> <p>Përemra në dativ në kombinim me foljet НРАВИТЬСЯ – ПОНРАВИТЬСЯ (<i>Мне нравится / не нравится.....Ему понравился / не понравился обед</i>).</p> <p>Harmonizim i mbiemrave me emër sipas gjinisë dhe numrit (<i>Я купил чёрный хлеб. Мама варит русский борщ.</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Njeh emrat në akuzativ në dialogje të shkurtëra. - Përpilon fjali të shkurtra duke përdorur emra në akuzativ. - Njeh emrat në instrumental me ndajfoljen с në fjali të shkurtra. - Dallon konstrukcione në instrumental me ndajfojen с dhe genitiv me ndajfoljen без. - Përdorn konstrukcion të dejtë në instrumental ose genital kur shkruan një fjali të shkurtër. - Njeh formën dative te përemrat në fjalitë e shkurtëra. - Shkruan fjali duke përdorur përemra në dativ në kombinim me foljet НРАВИТЬСЯ – ПОНРАВИТЬСЯ. - Formon sintagma të thjeshta të mbiemrit dhe emrit në formën e përshtatshme për gjininë dhe numrin. - Shkruan fjali të shkurtra në të cilat përdor format e sakta të mbiemrave. - Njeh formën e vetës dhe numrit të foljes есть në fjali. - Kupton dallimin midis foljeve есть (кушать) dhe есть (быть/ иметь). - Shkruan shprehje të shkurtra duke përdorur foljen есть.

<p>Folja есть (кушать)</p> <p>Numrat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Numrat deri në 1000, - Rendor. <p>Foljet e lëvizjes:</p> <p>Идти-ходить; ехать-ездить</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mbani mend numrat deri 1000. - Krijon fjali duke përdorur numrat rendor. - Kupton dallimin midis foljeve me kuptim për lëvizje një kahëshe dhe më shumë kahëshe. - Përpilon shprehje të thjeshta me përdorimin e duhur të foljeve për të lëvizur.
<p>Përmbajtja e diskutimit:</p> <p>Kuzhina tradicionale ruse dhe maqedonase, ngjashmëritë dhe dallimet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Analizon dallimet dhe ngjashmëritë e kuzhinës tradicionale maqedonase dhe ruse.
<p>Shembuj të aktiviteteve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dëgjimi, dallimi dhe shqiptimi i zërave. Në një këngë, nxënësit duhet ta njohin zërin me fjalë të caktuara, të ngrënë dorën kur dëgjojnë fjalën me zërin e kërkuar. Nxënësit dëgjojnë fjalët dhe i përsërisin ato. • Shqiptimi i fjalive. Nxënësit punojnë në çift dhe mësuesi ndan fletët për nxënësit me fjalë të njohura. Çdo nxënës tërheq një fletë, e shqipton fjalën. Nxënësi tjetër i çiftit e shkruan fjalën në tabelë. Ata kontrollojnë së bashku nga fleta e tërhequr nëse fjala ishte shkruar saktë. • Ushtrime për adoptimin e theksit, ritmit dhe intonacionit karakteristik të rusishtes. Psh. Përsëritja e shprehjeve të shkurtra nga modeli i dëgjuar. • <i>Loja e kujtesës.</i> Nxënësit punojnë në grupe. Çdo grup merr fletë me terma, në gjuhë amtare dhe rusisht, të cilat tregojnë ushqim, pije, produkte ushqimore. Ata gjejnë fjalë çift-ekuivalente në të dyja gjuhët dhe i paraqesin ato. Ai grup që përfundon i pari është fituesi. • Nxënësit luajnë një lojë – qëndrojnë në reth dhe me dhënien e topit kuptojnë për ushqimin e preferuar të tjetrit. Loja zgjat derisa çdo nxënës nuk përgjigjet në pyetjen Мне нравится / не нравится....., <i>Что ты обычно ешь на обед?</i> 	

- Nxënësit lidhin një figurë të një veprimtarie me foljen përkatëse që ka kuptimin e lëvizjes njëdrejtimëshe dhe lëvizjes me shumë drejtime.
- Nxënësve të ndarë në grupe u jepet detyrë të krijojnë një poster me ushqime që tregojnë ushqim të shëndetshëm (piramida e ushqimit të shëndetshëm), duke përdorur fjalë të dhëna.
- Punë në grupe. Nxënësit aktivizojnë njohuritë e mëparshme të fjalorit nga tema specifike. Mësuesi/ja i shkruan të gjitha fjalët në tabelë. Më pas nxënësit i bëjnë pyetje vetes në grup dhe bëjnë një tabelë me ushqimet që pëlqejnë/të preferuara dhe ushqimet që nuk u pëlqejnë. Secili grup paraqet tabelën dhe më pas krahasojnë tabelat e ndryshme dhe i diskutojnë ato.
- Lojë me varëse: njëri nxënës shkon në tabelë, imagjinon një pije dhe nxënësit e tjerë hamendësojnë. Ai që fiton më shumë pikë, pra merr me mend numrin më të madh të shkronjave, është fitues dhe më pas vazhdon aktivitetin.
- Veprimtari për aktivizimin e njohurive paraprake të nxënësve - nxënësit aktivizojnë njohuritë paraprake nga gjuha amtare për një temë të caktuar, pastaj shkruhen fjalët në ruisht në tabelë dhe më pas nxënësit hartojnë një fjali me fjalët e reja.
- Lojë kujtese - nxënësve u jepen letra të shkruara gjysma me numra dhe gjysma tjetër me fjalë. Ata kanë për detyrë të përputhin numrat me fjalët përkatëse.
- Nxënësit në dyshe bëjnë fjali duke përdorur numrat rendorë.
- Nxënësit në grup bëjnë një kolazh me llojet e tyre të preferuara të ushqimeve.
- Çdo nxënës vizaton një kartë me folje që nënkuptojnë lëvizje njëdrejtimëshe dhe lëvizje shumëdrejtimëshe. Nxënësit lëvizin lirshëm nëpër klasë, i tregojnë njëri-tjetrit kartat dhe gjejnë dyshe e tyre, i shkruajnë dyshet në tabelë dhe i përdorin në një fjali.
- Nxënësit marrin kartela me pjesët përbërëse të një fjalie pyetëse ose dëftore dhe i renditin elementet në fjali në rendin e duhur.
- Nxënësit në një grup hartojnë një dialog të shkurtër duke përdorur emra kallëzorë dhe më pas ia paraqesin atë pjesës tjetër të studentëve.
- Punë në çift. Secila dyshe vizaton letra me fjali të shkurtra që i interpretojnë nga ruishtja në gjuhën amtare.
- Renditja e fjalëve në fjali të shkurtra dhe figura në renditje logjike.
- Nxënësit bëjnë fjali të shkurtra duke përdorur numrat rendorë dhe i vendosin në një kuti. Më pas secili nxënës vizaton një copë letre dhe thotë ose e shkruan fjalinë në tabelë.
- Në një periudhë të caktuar kohore, nxënësit plotësojnë vendet bosh në tabela dhe fjali duke përdorur foljet e lëvizjes.
- Nxënësit plotësojnë një formular në të cilin shkruajnë ushqimin dhe pijen e tyre të preferuar dhe*/ose më pak të preferuar.
- Detyrë projektuese – Hulumtim në grup për përgatitjen e ushqimeve tradicionale nga kuzhina ruse dhe maqedonase dhe prezantimi i tyre.

Tema: **КОHA**

Orët e përgjithshme: 18

Rezultatet nga të mësuarit:

Nxënësi/nxënësjë do të jetë i/e aftë të:

1. Përshkruan aktivitetet e lidhura me motin duke përdorur fjalorin e aprovuar;
2. Jepni mendimin tuaj mbi kushtet dhe stinët e vitit;
3. Kërkon informacion, kuptojeni dhe përgjigjuni një pyetje në lidhje me kushtet e motit në tekste të shkurtra të shkruara ose të dëgjuara;
4. Me fjali të shkurtra përshkruajnë meteorologjinë kundrejt kohës kronologjike;
5. Krahason kushtet e motit në vende të ndryshme duke përdorur shprehje të shkurtra dhe të thjeshta, me shkrim ose me gojë.

Përmbajtje (dhe nocione):

- Funksionet e gjuhës
- **Dhënia/kërkesa për informacion për motin** (*Какая вчера была погода? Какую погоду ты любишь?*)
- **Përshkrimi i stinëve të vitit** (*Какое твоё любимое время года? Какое время года ты любишь? Какое время года тебе нравится? Почему?*)
- **Përshkrimi i relacioneve kohore** (*днем, ночью, утром, вечером, в полдень, по вторникам, летом, зимой*)
- **Përshkrimi i aktiviteteve të rëndomta lidhur me një periudhë kohore specifike ose kushtet e motit** (*Зимой мы катаемся на санках/лыжах/коньках. Летом плаваем/загораем. Когда идет снег, лепим снеговик.*)

Standardet e vlerësimit:

- Kupton shprehje të shkurtra dhe fjali që lidhen me kushtet e motit.
- Merr pjesë në dialog duke bërë dhe duke iu përgjigjur pyetjeve të shkurtra që lidhen me motin.
- Njeh pohime që përshkruajnë kohën e vitit.
- Shkruan fjali të thjeshta për një temë të caktuar.
- Mbani mend shprehjet për të treguar marrëdhëniet kohore.
- Shpreh mendimin e vet për stinët.
- Përkthen fjali të thjeshta nga rusishtja në maqedonisht për të shprehur marrëdhëniet kohore.
- Merr pjesë në dialog për aktivitete të përbashkëta për stinë të ndryshme.
- Tregon me fjali të shkurtra për aktivitetet që lidhen me një periudhë të caktuar të vitit.

<p>Njësitë leksikore:</p> <p>Fjalori/shprehjet që lidhen me:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kalendari (<i>январь, февраль, март, апрель, май, июнь, июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь</i>), - Stinët (<i>лето, зима, осень, весна</i>), - Kushtet e motit (<i>гроза, дождь, снег, осадки, ветер, холодно, душно, жарко, прохладно, солнечно, хмуро, переменчивая погода</i>), - Kronologjikisht kundrejt motit: (<i>время, погода, пора</i>), - Aktivitete e lira (<i>кататься на санках/лыжах/коньках, плавать/загорать, играть в мяч/играть в снежки</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kupton fjalët e përdorura për të përshkruar kushtet e motit. - Numëron muajt e vitit dhe emrat e stinëve. - Krijon pohime duke përdorur fjalorin e sapomësuar. - Shkruan një kompozim për sezonin e tij të preferuar. - Përdor leksemën e saktë për të treguar kohën kronologjike dhe meteorologjike në dialogë të shkurtër. - Mbani mend fjalorin që lidhet me aktivitetet e kohës së lirë. - Parashtron dhe u përgjigjet pyetjeve që lidhen me aktivitete karakteristike të stinëve të ndryshme.
<p>Përmbajtja gramatikore:</p> <p>Emrat</p> <p>Emrat në dativ për përcaktimin e kohës (<i>по понедельникам, по вторникам</i>).</p> <p>Emrat në lokativ për përcaktimin e kohës (<i>в марте, в апреле</i>).</p> <p>Mbiemrat</p> <p>Mbiemrat përshkrues (<i>голубое небо, сильная гроза, зеленая трава, ранняя весна, теплый дождь</i>).</p> <p>Mbiemrat konkret (<i>летний, весенний, дождливый</i>).</p> <p>Forma komplekse e komparativit (<i>более умный, умная, умное, умные</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Njih trajtën dhanore të emrave në fjali të shkurtra. - Të dallojë emrat dhanor dhe emrat vendor për të shprehur kohën në dialogë të shkurtër. - Shkruan fjali me përdorimin e duhur të trajtave të rasës për të shprehur kohën. - Mbani mend mbiemrat përshkrues që i përkasin temës së dhënë. - Dallon mbiemrat përshkrues dhe lidhor në fjalitë e dhëna. - Harton fjali duke përdorur një formë të ndërlikuar të krahasores me mbiemra. - Njih trajtën e foljeve në kohën e shkuar. - Formon fjali duke përdorur format e duhura të kohës së shkuar. - Përdor foljet e përshtatshme për lëvizje në varësi të faktit nëse është mjet transporti apo jo.

<p>Foljet</p> <p>Foljet në kohën e tashme (<i>кататься, плавать, загорать, играть</i>).</p> <p>Foljet në kohën e kaluar (<i>читал, читала, читало, читали, одевался, одевалась, одевалось, одевались</i>).</p> <p>Foljet për të lëvizur (<i>нести-носить; вести-водить, везти - возить</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Shkruan fjali të shkurtra dhe të thjeshta duke përdorur format e duhura të foljeve në kohën e tashme. - Përkthimi i shprehjeve të thjeshta duke përdorur kohën aktuale nga foljet për të përshkruar aktivitetet ruse në gjuhën e tyre amtare.
<p>Përmbajtja e diskutimit:</p> <p>Dallimet dhe ngjashmëritë e kushteve të motit në Maqedoni dhe Rusi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Përshkruan dallimet mbi motin në Rusi dhe Maqedoni.
<p>Shembuj të aktiviteteve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dëgjimi, dallimi dhe shqiptimi i zërave. Në një këngë, nxënësit duhet ta njohin zërin me fjalë të caktuara, të ngrenë dorën kur dëgjojnë fjalën me zërin e kërkuar. Nxënësit dëgjojnë fjalët dhe i përsërisin ato. • Shqiptimi i fjalëve. Mësuesi ndan fletët nxënësve me fjalë të njohura. Çdo nxënës tërheq një fletë, shqipton fjalën. • Ushtrime për adoptimin e theksit, ritmit dhe intonacionit karakteristik të rusishtes. Psh. Përsëritja e shprehjeve të shkurtra nga modeli i dëgjuar. • <i>Puna në grupe.</i> Studentët marrin gjethe me terma që shënojnë muajt e vitit dhe stinët. Mësuesi i ndan nxënësit në katër grupe. Çdo grup duhet të shkruajë aktivitete për një kohë të caktuar vjetore, pra për kohën vjetore të zgjedhur nga grupi. • Nxënësit luajnë lojë - qëndrojnë në rrethe dhe duke dhënë topin ata përshkruajnë stinën e vitit të tyre të preferuar - <i>Какое время года тебе нравится? Почему?</i> • Nxënësit e lidhin imazhin e një aktiviteti me foljen e përshtatshme për të lëvizur. Ata e shkruajnë fjalinë në një dërrasë. • Nxënësit në grupe krijojnë një poster për të paraqitur kohët vjetore. 	

- Veprimtari për aktivizimin e njohurive paraprake të nxënësve - nxënësit aktivizojnë njohuritë paraprake nga gjuha amtare për një temë të caktuar, pastaj shkruhen fjalët në rusisht në tabelë dhe më pas nxënësit hartojnë një fjali me fjalët e reja.
- Punë në çift. Çdo çift merr disa pyetje. Ata hartojnë një dialog të shkurtër me pyetjet që kanë marrë duke përdorur kohën e duhur. Ata i shkruajnë dialogët në fletoret e tyre dhe mësuesi i kontrollon.
- Nxënësit marrin karta me mbiemra përshkrues dhe relativë, secili tërheq dhe ka për detyrë të hartojë një fjali të thjeshtë-të thjeshtë.
- Çdo nxënës vizaton një kartë me një mbiemër ose një formë të ndërlikuar krahasuese mbiemrash. Nxënësit lëvizin lirshëm nëpër klasë, i tregojnë njëri-tjetrit kartat e tyre dhe gjejnë çiftin e tyre. Dyshtet i shkruajnë në tabelë. Më pas çdo çift duhet të shkruajë një fjali të thjeshtë duke përdorur fjalët nga kartat. Ata i shkruajnë fjalitë në tabelë.
- Nxënësit marrin kartela me pjesët përbërëse të një fjalie pyetëse ose dëftore dhe i renditin elementet në fjali në rendin e duhur.
- Punë në çift. Secila dyshe vizaton letra me fjali të shkurtra që i interpretojnë nga rusishtja në gjuhën amtare.
- Nxënësit punojnë në grupe, ku njëra dyshe merr një fletë pune me përgjigje dhe të dhëna për t'u përdorur për të bërë pyetje, dhe dyshja tjetër merr një fletë pune me pyetje dhe të dhëna për t'u përgjigjur pyetjeve. Në fund të ushtrimit, dyshtet krahasojnë fletët e punës.
- Renditja e fjalëve në fjali të shkurtra dhe figura në renditje logjike.
- Nxënësit me gojë, në dyshe, shndërrojnë fjalitë nga koha e tashme në të shkuarën.
- Nxënësit bëjnë fjali të shkurtra në kohën e tashme në copa letre dhe i vendosin në një kuti. Më pas secili nxënës vizaton një copë letre dhe thotë ose shkruan fjalinë në kohën e shkuar në tabelë.
- Plotësoni vendet bosh në tabela dhe fjali me përdorimin e duhur të rasteve për të shprehur kohën.
- Duke përshkruar sezonin tuaj të preferuar. Nxënësit shkruajnë individualisht një kompozim të shkurtër dhe e prezantojnë me gojë.
- Detyrë projektuese7 – Hulumtim në grup se si është moti në Rusi dhe Maqedoni dhe më pas i pranishëm.

INKLUZIVITETI, BARAZIA/NDJESHMËRIA GJINORE, INTERKULTURALITETI DHE INTEGRIMI NDËR-LËNDOR

Mësuesi siguron gjithëpërfshirjen duke i përfshirë të gjithë nxënësit në të gjitha aktivitetet gjatë orës së mësimi. Në të njëjtën kohë, ai i mundëson çdo fëmijë të angazhohet në mënyrë konjitive dhe emocionale përmes përdorimit të qasjeve të përshtatshme metodike (individualizimi, diferencimi, puna në grup, mbështetja e shokëve të klasës). Kur punon me nxënës me aftësi të kufizuara, ai zbaton një plan edukativ individual (me rezultate të personalizuar të të nxënës dhe standarde vlerësimi) dhe sa herë që është e mundur përdor mbështetje shtesë nga njerëz të tjerë (asistentë personalë dhe arsimorë, ndërmjetës edukativë, mësues vullnetarë dhe profesionistë nga shkollat me qendër burimore). Ai monitoron rregullisht të gjithë

nxënësit, veçanërisht ata nga grupet vulnerabël, në mënyrë që të mund të identifikojë menjëherë vështirësitë në të mësuar, t'i inkurajojë dhe t'i mbështesë ata në arritjen e rezultateve të të nxënësve.

Gjatë realizimit të aktiviteteve mësuesi i trajton në mënyrë të barabartë si djemtë ashtu edhe vajzat, duke u kujdesur që të mos u caktojë role të stereotipizuara gjinore. Gjatë formimit të grupeve të punës, ai përpiqet të sigurojë një ekuilibër në aspektin gjinor. Kur zgjedh materiale shtesë mësimore, ai përdor ilustrime dhe shembuj që janë të ndjeshëm gjinor dhe etnik/kulturor dhe inkurajojnë barazinë gjinore, domethënë promovojnë ndërkulturalizmin.

Kur është e mundur, mësuesi përdor integrimin e temave/përmbajtjes/koncepteve në planifikimin dhe zbatimin e mësimdhënies. Integrimi u mundëson nxënësesë të përfshijnë këndvështrimet e lëndëve të tjera në atë që studiojnë në këtë lëndë dhe të lidhin njohuritë nga fusha të ndryshme në një tërësi.

VLERËSIMI I ARRITJEVE TË NXËNËSËVE

Vlerësimi i arritjeve të nxënësve bëhet në bazë të standardeve të dhëna të vlerësimit, me theks pozitiv në përparimin e arritur nga nxënësit në përvetësimin e gjuhës dhe jo me theks negativ të mangësive. Meqenëse në klasën e shtatë në lëndën e gjuhës ruse nxënësit zotërojnë të katër aftësitë gjuhësore: të kuptuarit e të dëgjuarit, të kuptuarit e të lexuarit, të folurit (ndërveprim në të folur dhe prodhim) dhe të shkruar (ndërveprim me shkrim dhe prodhim me shkrim), mësuesi i monitoron dhe i vlerëson ato:

- përgjigje me gojë për pyetjet e bëra nga mësuesi ose shokët e klasës dhe pjesëmarrje në dialogë të shkurtër duke përdorur fjalorin e adoptuar;
- përgjigje verbale dhe jo verbale pas dëgjimit të një shprehjeje;
- leximi dhe kuptimi i thëniesve të shkurtra dhe dialogëve të shkurtër, poezive të shkurtra;
- shkrimi i saktë i fjalëve, fjalive të shkurtra dhe dialogëve të shkurtër, si dhe shkrimi sipas një modeli tingullor - diktimi;
- shkrimi i fjalive dhe teksteve të shkurtra dhe të thjeshta për temat e dhëna;
- krijimi individual dhe grupor i detyrave projektuese (postera, ilustrime, ditarë...);
- detyrat e shtëpisë.

Pas përfundimit të mësimin të çdo teme, nxënësi merr një notë përmbledhëse numerike për standardet e arritura të vlerësimit. Vlerësimi përmbledhës kryhet si një kombinim i rezultatit të arritur në një test njohurish dhe vlerësimit të progresit të vendosur nëpërmjet teknikave të ndryshme të vlerësimit formues. Gjatë dhe në fund të vitit shkollor nxënësi merr nota numerike.

Fillimi i zbatimit të programit mësimor	Viti shkollor 2024/2025
Institucioni/ bartës i programit	Byroja e Zhvillimit e Arsimit
Në përputhje me nenin 30, paragrafi 3 të Ligjit për arsimin fillor (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut Nr. 161/19 dhe 229/20), Ministri i Arsimit dhe Shkencës miratoi programin mësimor në lëndën <i>Gjuhë ruse</i> për klasën e VII.	Nr. _____ _____ Ministri i Arsimit dhe Shkencës Doc. dr. Jeton Shaqiri _____